

ประโยค ป.ธ. ๖
 แพล มครเป็นไทย
 สอบ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑. น ภิกขเว มุขทวาริโก อหาโร อวารณั กาทพุโติ เอตถ มา
 ขาท มา ภูยชาติ วทโตปี อาหารั นีวาเรสุสามิติ ปตตจิวัร อนุโต นิภชิปโตปี
 สพุพโยเคสุ ทุกกภูั ๑ อนาจารสุส ปน ทุพพจสามเณรสสุส ทณทกมมัม
 กตวา ยากุั วา ภตตุั วา ปตตจิวัร วา ทสเสตวา เอตตเก นาม ทณทกมมเม
 อาหญเ อิทั ลจจสิตี วตตุั วญญติ ๑ ภควตา หิ อวารณเมว ทณทกมมัม วตตุั ๑
 ธมมสงคาหคตเถเรหิ ปน อปราธานุรูปุ อุกททารุวาลิกาทีนั ออาหาราปนมปิ
 กาทพุนติ วตตุั ๑ ตสุมา ตมปิ กาทพพิ ๑ ตยจ โข โอรมิสุสติ วิรมิสุสติ
 อนุกมปาย น นสสิสุสติ วิพุมิสุสติอาทินยปวตเตน ปาปชฌาเสน
 ทณทกมมัม กโรมิติ อญุหปาสาณเ วา นิปชชาเปตุั ปาสาณญุสกาทีนั วา สีเส
 นิภชิปาเปตุั อุกั วา ปเวเสตุั น วญญติ ๑ น ภิกขเว อุชฌายั อนาปุจจชาติ
 เอตถ ตุมุหากั สามเณรสสุส อัย นาม อปราโธ ทณทกมมมสุส กโรธาคี
 ติกขตตุั วตเต สเจ อุชฌาโย ทณทกมมัม น กโรติ สยั กาคุั วญญติ ๑ สเจปี
 อาทิโตว อุชฌาโย วทติ มยหุั สามเณรานั โทเส สติ ตุมุเหว ทณทกมมัม
 กโรธาคี กาคุั วญญติเยว ๑ ยถา จ สามเณรานั เอวั สทฐิวิหาริกนุเตवासิกานมปิ
 ทณทกมมัม กาคุั วญญติ ๑ อปลาเพนตีติ ตุมุหากั ปตตุั ทสสาม จิวัร
 ทสสามาติ อตตโน อุปญุจจานกรณตตุั สงกณหนติ ๑ น ภิกขเว อญุสสุส
 ปริสา อปลาเพตพพาติ เอตถ สามเณรา วา โหนตุ อุปสมปนนา วา อนตมโส
 ทุสสิลภิกขุสุสาปี ปรสสุส ปริสญุเต ภินุทิตวา กณหิตุั น วญญติ ๑
 อาทินวมปน วตตุั วญญติ ตยา นหายิตุั อากเตน कुณมกขณั วิย กตัม ทุสสิล
 นิสุสาย วิหรนุเตนาติ ๑ สเจ โส สยเมว ชานิตวา อุชฌณั วา นิสุสยั
 วา ยาจติ ทาคุั วญญติ ๑

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๒ แปล มครเป็นไทย

๑. ในคำว่า น ภิกขเว มุขทวาริโก อหาโร อวารณ กาทพโพ นี้ พึงทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้

เมื่อภิกษุกล่าวว่า เธออย่าเคี้ยว อย่างนั้น ดังนี้ก็ดี เก็บบาตรและจีวรไว้ข้างใน ด้วยตั้งใจว่า เราจักห้ามอาหาร ดังนี้ก็ดี ต้องอาบัติทุกกฏทุก ๆ ประโยค ฯ แต่สำหรับสามเณรผู้ว่ายาก ไม่มีอาจารย์ ภิกษุจะลงทัณฑกรรมแล้ว แสดงขากู กัด หรือบาตรและจีวร แล้วกล่าวว่า เมื่อเธอยอมรับทัณฑกรรมประมาณเท่านี้แล้ว เธอจักได้สิ่งนี้ ดังนี้ ก็ควร ฯ เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสทัณฑกรรมคือการห้ามไว้แล้วทีเดียว ฯ ฝ่ายพระธรรมสังคาคาทกเถระทั้งหลายกล่าวว่า แม้การใช้ให้ตักน้ำ ขนพื้นหรือขนทรายเป็นต้นมา ตามสมควรแก่ความคิด ภิกษุก็ควรทำได้ ฯ เพราะฉะนั้น แม้การใช้ให้ตักน้ำมาเป็นต้นนั้น ภิกษุก็ควรทำ ฯ ก็ทัณฑกรรมนั้นแล ภิกษุพึงทำความเอ็นดูว่า เธอจักงดจักเว้น ไม่พึงทำด้วยอหฺยาศัยอันลามก ซึ่งเป็นไปโดยนัยเป็นต้นว่า เธอจักวอดวาย เธอจักสึกไปเสีย, (แต่) ตั้งใจว่า จะลงทัณฑกรรม แล้ว ให้เรนอนบนแผ่นดินที่ร้อนก็ดี ให้เรอทุนแผ่นดินและอิฐเป็นต้นไว้บนศิระษะก็ดี ให้เรอดำน้ำก็ดี ย่อมไม่ควร ฯ

ในคำว่า น ภิกขเว อุปุจฉาย อนาปุจฉา นี้ พึงทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้

เมื่อภิกษุบอกครบ ๓ ครั้งว่า สามเณรของท่านมีความผิดเช่นนี้, ท่านจงลงทัณฑกรรมแก่เธอ ถ้าพระอุปัชฌาย์ไม่ลงทัณฑกรรม จะลงเสียเองก็ควร ฯ แม้ถ้าพระอุปัชฌาย์บอกไว้แต่แรกทีเดียวว่า เมื่อพวกสามเณรของผม

มีโทษ ท่านทั้งหลายนั้นแสดงลงทัณฑ์กรรม ดังนี้, สมควรแท้ที่จะลง ๗ และจะลงทัณฑ์กรรม แม้แก่สัตว์วิหริกและอันเตวาลิกทั้งหลาย เหมือนอย่างลงแก่สามเณรทั้งหลาย ก็ควร ๗ บทว่า **อปลาเพนฺติ** ความว่า ย่อมเกลี้ยกล่อมเพื่อทำอุปัฏฐากแก่ตนว่า พวกฉันจักให้บาตร จักให้จีวรแก่พวกเธอ ๗

ในคำว่า **น ภิกฺขเว อณฺฺยสฺส ปรีสา อปฺลาเพตฺตฺวา** นี้ ฟังทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้

จะเป็นสามเณร หรืออุปสัมบันก็ตามที่ ภิกษุจะขู่งรับเอาชนซึ่งเป็นบริษัของผู้อื่น โดยที่สุด แม้เป็นภิกษุผู้ทุศีล ย่อมไม่ควร ๗ แต่ควรที่จะชี้โทษว่า กรรมที่ท่านอาศัยคนทุศีลอยู่ทำลงไป ก็เหมือนกับการที่คนมาเพื่อจะอาบน้ำแต่ไหลไปทาด้วยคุณ ฉะนั้น ๗ ถ้าเธอทราบเองทีเดียว จึงขอพระอุปัชฌาย์ หรือนิสัย, ภิกษุจะให้ ก็ควร ๗

๒. นี้เป็นความแปลกกัน ๗ ส่วนในอวิณณภาสนะ (การกล่าวโทษ) ฟังทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้

ในอรรถถาฎฐนที ท่านกล่าวว่า สามเณรผู้กล่าวโทษพระพุทเจ้าด้วยอำนาจแห่งคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อพระพุทฐคุณ เป็นต้นว่า **อรหิ สมฺมาสมฺพุทฺโธ** ก็ดี ผู้กล่าวโทษพระธรรม ด้วยอำนาจแห่งคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อพระธรรมคุณ เป็นต้นว่า **สุวากฺขาโต** ก็ดี ผู้กล่าวโทษพระสงฆ์ ด้วยอำนาจแห่งคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อพระสังฆคุณ เป็นต้นว่า **สฺวปฏิปฺนุโน** ก็ดี คือ ดำหนิ ได้แก่ ดิเตยฺนพระรัตนตรัย ภิกษุทั้งหลายมีอาจารย์และพระอุปัชฌาย์เป็นต้น ฟังแสดงโทษในการกล่าวโทษแล้ว ห้ามปรามเสียว่า เธออย่าได้กล่าวอย่างนั้น ๗ ถ้าเธอถูกภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอยู่ถึงครั้งที่ ๓ ก็ยังไม่ควั้น ฟังนาสนาเสีย ด้วยกัณฐกนาสนา ๗

ส่วนในมหาอรรถถาฎฐนที ท่านกล่าวว่า ถ้าเธอถูกภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอยู่อย่างนั้น ขอมสละถัทธินั้น, ฟังให้ลงทัณฑ์กรรมแล้ว ให้แสดงโทษล่วงเกิน ๗ ถ้าเธอยังไม่ยอมสละ ยังยึดถือขกข่องดำรงอยู่อย่างนั้นนั่นแหละ ฟังนาสนาเสีย ด้วยลึงคนาสนา ๗

คำแห่งมหาวรรถถานั้นชอบแล้ว ฯ เพราะวานาสนานี้เท่านั้น
 พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพระประสงค์เอาแล้วในอธิการนี้ ฯ แม้ในสามเนรผู้
 เป็นมิจฉาทิกุญฺญ ก็นัยนี้เหมือนกัน ฯ แท้จริง สามเนรผู้ถืออทิกุญฺญชนิดใดชนิดหนึ่ง
 บรรดาศัสตตทิกุญฺญและอุจเจททิกุญฺญ ถ้าถูกอาจารย์เป็นต้นตักเตือนอยู่ ย่อมสละ
 เสียได้, ฟังให้ลงทัณฑกรรมแล้ว ให้แสดงโทษล่วงเกิน, เมื่อไม่ยอมสละคืน
 นั้นแล ฟังนาสนาเสีย ดังนี้แล ฯ

ฟังทราบสันนิษฐานว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสสองคํ่าที่ ๑๐ คือ
 ภิกุญฺญินิหุตโส นี้ ไว้ต่างหาก เพื่อแสดงเนื้อความนี้ว่า จริงอยู่ บรรดานาสนังคะ
 ๑๐ ประการนี้ สามเนรผู้ประทุษร้ายภิกุญฺญินิหุตโส ทรงถือเอาแล้วด้วยพรหมจารี
 ศัพท์โดยแท้ ฯ ถึงกระนั้น จะให้สรณะแล้ว ให้อุปสมบทพรหมจารีสามเนรผู้
 บรรดาจะตั้งอยู่ในสังวรต่อไป ก็ควร ฯ สามเนรผู้ประทุษร้ายภิกุญฺญินิหุตโส แม้
 บรรดาจะตั้งอยู่ในสังวรต่อไป ก็ยอมไม่ได้แม้ซึ่งบรรพชา ไม่จำต้องกล่าว
 ถึงอุปสมบทเลย ฯ

พระวิสุทธรังษิตาจารย์ อโนมคุโณ วัดปากน้ำ
 สนามหลวงแผนกบาลี

เฉลย
 ตรวจแก้.

๐ นาสนา หรือ นาสนะ หมายถึง การขังบุคคลผู้ไม่สมควรถือเพศ ให้ละเพศเสีย
 คือ ลงโทษบุคคลผู้ไม่สมควรถือเพศ มี ๑ อย่าง คือ

๑. **สิงคนาสนา** ให้ฉิบหายจากเพศ คือให้สึกเสีย บุคคลที่สงฆ์จะต้องบังคับให้สึก
 ได้แก่ บุคคลที่ไม่สมควรแก่เพศสมณะ ๓ พวก คือ (๑) ภิกุญฺญินิหุตโสที่อธิปาราชิกแล้ว ยังปฏิญาณ
 ตนว่าเป็นภิกุญฺญินิหุตโส (๒) คนที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้องตามพุทธานุญาต แต่สงฆ์ไม่รู้จึงรับอุปสมบท
 (๓) สามเนรที่มีโทษ ๑๐ ประการ คือ ชอบฆ่าสัตว์ ชอบลักทรัพย์ เสพเมถุน ชอบพูดเท็จ
 ชอบดื่มน้ำเมา ดิเสียนพระพุทธรเจ้า ดิเสียนพระธรรม ดิเสียนพระสงฆ์ เป็นคนมิจฉาทิกุญฺญินิหุตโส
 ข่มขืนนางภิกุญฺญินิหุตโส.

๒. **ทัณฑกรรมนาสนา** ให้ฉิบหายด้วยการลงโทษ หมายถึง การไล่ออกจากสำนัก เช่น
 ที่ทำแก่กัณฐกสามเนร ผู้กล่าวต่อพระธรรมเทศนาว่า ธรรมที่ตรัสว่าเป็นอันตราย ไม่สามารถทำ
 อันตรายแก่ผู้เสพอได้จริง

๓. **สังวาสนาสนา** ให้ฉิบหายจากสังวาส หมายถึง การทำอุกเขปนียกรรมยกเสียจาก
 สังวาส คือทำให้หมดสิทธิที่จะอยู่ร่วมกับสงฆ์